

Brusel 31. října 2023
(OR. en)

13601/23

LIMITE

EDUC 376
DIGIT 198
JEUN 231
EMPL 464
SOC 651

Interinstitucionální spis:
2023/0100(NLE)

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Návrh doporučení Rady o lepším poskytování digitálních dovedností v rámci vzdělávání a odborné přípravy – <i>přijetí</i>

1. Výbor pro vzdělávání jednal o výše uvedeném návrhu doporučení Rady na řadě zasedání. Se zněním nyní souhlasí všechny delegace.
2. Výbor stálých zástupců se vyzývá, aby potvrdil dohodu delegací ohledně znění uvedeného v příloze a předložil jej Radě k přijetí a následnému zveřejnění v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Návrh

doporučení Rady

o lepším poskytování digitálních dovedností a kompetencí v rámci vzdělávání a odborné přípravy

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 165 a 166 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

1. Digitální dovednosti a kompetence se staly nutností téměř ve všech odvětvích společnosti a hospodářství a jsou základem pro sociální začlenění, osobní pohodu (tzv. well-being), aktivní občanství, zaměstnatelnost, produktivitu, bezpečnost a růst. Digitální dovednosti a kompetence potřebují všichni občané pro život, učení a práci, pro výkon svých práv, pro vlastní informovanost a pro přístup k on-line službám, ale také aby mohli komunikovat a byli schopni využívat, vytvářet a šířit digitální obsah.
2. V závěrech Evropské rady ze dne 9. února 2023¹ bylo zejména zdůrazněno, že je zapotřebí důraznějších, ambicióznějších opatření pro další rozvoj dovedností potřebných pro ekologickou a digitální transformaci prostřednictvím vzdělávání, odborné přípravy, prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Na základě rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/936² bylo období od 9. května 2023 do 8. května 2024 vyhlášeno „Evropským rokem dovedností“, jehož celkovým cílem je dále podporovat motivaci ke změně kvalifikace a prohlubování dovedností v souladu s vnitrostátními pravomocemi, právními předpisy a zvyklostmi.

¹ Dokument EUCO 1/23.

² Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/936 ze dne 10. května 2023 o Evropském roku dovedností (Úř. věst. L 125, 11.5.2023, s. 1).

3. První zásada evropského pilíře sociálních práv³ stanoví, že „každý má právo na kvalitní a inkluzivní všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení, aby si udržel a nabyl dovedností, které mu umožní účastnit se plně na životě společnosti a úspěšně zvládat přechody na trhu práce.“ Podle evropského prohlášení o digitálních právech a zásadách pro digitální dekádu z roku 2022⁴, které stanoví, jak by se evropské hodnoty a základní práva měly uplatňovat v digitálním světě, by každý měl „mít možnost získat všechny základní i pokročilé digitální dovednosti“. V této souvislosti byly systémy vzdělávání a odborné přípravy vyzvány, aby podporovaly rozvoj digitálních dovedností všech občanů. Tuto potřebu řeší také neformální poskytovatelé, kteří podporují bohatou a rozmanitou nabídku vzdělávání pro mladé lidi a dospělé.

³ Úř. věst. C 428, 13.12.2017, s. 10.

⁴ Úř. věst. C 23, 23.1.2023, s. 1.

4. Strategie Unie rovnosti⁵, jež přijala Komise, zdůrazňuje důležitou roli kvalitního a inkluzivního vzdělávání a odborné přípravy pro dosažení pokroku na cestě k Unii rovnosti pro všechny bez ohledu na gender, rasový nebo etnický původ, náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci. V této souvislosti je navíc třeba věnovat zvláštní pozornost zranitelným a socioekonomicky znevýhodněným skupinám, osobám se zdravotním postižením a osobám žijícím ve venkovských a odlehlých oblastech a v nejvzdálenějších regionech. Při volbě studijního oboru nebo odborné přípravy a při výkonu profesní dráhy v digitálním odvětví jsou ženy a dívky ve svých ambicích omezovány stereotypními očekáváními. To následně ovlivňuje navrhování digitálních produktů, v nichž nemusí být potřeby nebo specifické vlastnosti žen a dívek dostatečně zohledněny. V souladu s prohlášením o *závazku týkajícím se žen v digitálním odvětví* je třeba přijmout opatření k dosažení rovného zapojení napříč odvětvími, a zejména v odvětví digitálním.
5. V akčním plánu digitálního vzdělávání na období 2021–2027⁶, předloženém Komisí, je stanoven přístup Evropy ke vzdělávání v digitálním věku a rozvoj digitálních dovedností a kompetencí je považován za strategickou prioritu. V plánu se uvádí, že důkladné pochopení digitálního světa by mělo být součástí formálního i neformálního vzdělávání. To je důležité zejména v souvislosti s probíhající digitální transformací a dopadem nastupujících digitálních nástrojů, založených například na systémech generativní umělé inteligence a na dalších nově vznikajících technologiích. Proto je zapotřebí, aby instituce zajišťující vzdělávání a odbornou přípravu připravovaly lidi na kreativní, bezpečné, etické a odpovědné využívání technologií, založené na porozumění jejich fungování.

⁵ V letech 2020 a 2021 bylo v zájmu dosažení pokroku směrem k Unii rovnosti přijato pět strategií, jež jsou na rovnost zaměřeny: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025 (COM(2020) 152 final); strategie pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025 (COM(2020) 698 final), akční plán EU proti rasismu na období 2020–2025 (COM(2020) 565 final), strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů na období 2020–2030 (COM(2020) 620 final) a Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 (COM(2021) 101 final).

⁶ Dokument COM(2020) 624 final.

6. Komise zahájila v roce 2022 strukturovaný dialog s členskými státy o digitálním vzdělávání a dovednostech. V návaznosti na rozpravu ministrů, která se konala na zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport v listopadu 2021, jmenovaly členské státy své zástupce do skupiny na vysoké úrovni sestávající z národních koordinátorů pro účely strukturovaného dialogu, jejímž mandátem bylo zastupovat příslušné resorty ve svých zemích odpovědné za různé aspekty digitálního vzdělávání, odborné přípravy a dovedností (včetně vzdělávání, práce, digitální oblasti, kultury, průmyslu a financí). Výsledky strukturovaného dialogu poukázaly na řadu společných výzev a vyplynulo z nich, že členské státy potřebují sdílet osvědčené postupy a využívat podpory a spolupráce, aby posílily rozvoj digitálních dovedností a zlepšily jejich poskytování v rámci celoživotního učení.
7. Doporučení Rady o klíčových kompetencích pro celoživotní učení⁷ uvádí jako jednu z osmi klíčových kompetencí pro celoživotní učení sebejisté, kritické a odpovědné používání digitálních technologií a interakci s nimi při výuce, v práci a při účasti na dění ve společnosti. Rámec digitálních kompetencí pro občany (DigComp)⁸ stanoví klíčové prvky digitálních kompetencí v pěti vzájemně propojených oblastech s různými úrovněmi pokročilosti. Rámec používají poskytovatelé vzdělávání, odborné přípravy a certifikace jako referenční materiál pro rozvoj a hodnocení digitálních dovedností.

⁷ Doporučení Rady ze dne 22. května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení (Úř. věst. C 189, 4.6.2018, s. 1).

⁸ Vuorikari, R., Kluzer, S. a Punie, Y., DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens With new examples of knowledge, skills and attitudes (Rámec digitálních kompetencí pro občany – s novými příklady znalostí, dovedností a postojů), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2022.

8. Význam digitálních dovedností pro společnost a zaměstnatelnost je podpořen řadou cílů týkajících se úrovně dosažených dovedností. Usnesením Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030)⁹ se Rada zavázala k plnění cíle na úrovni Unie, jenž se týká digitálních dovedností mladých lidí a podle nějž je třeba do roku 2030 snížit poměrné množství žáků se slabými výsledky v oblasti počítačové a informační gramotnosti na méně než 15 %. Politický program Digitální dekáda¹⁰ zahrnuje závazek dosáhnout do roku 2030 toho, aby obyvatelstvo disponovalo digitálními dovednostmi a aby byli k dispozici vysoce kvalifikovaní odborníci v oblasti digitálních technologií, přičemž aby nejméně 80 % osob ve věku 16–74 let mělo alespoň základní digitální dovednosti a aby v Unii bylo zaměstnáno nejméně 20 milionů odborníků v oboru IKT, a to při současné podpoře přístupu žen k tomuto oboru a zvyšování počtu absolventů tohoto oboru.
9. Dostupné údaje však ukazují, že v členských státech, které se zúčastnily Mezinárodního šetření počítačové a informační gramotnosti¹¹, bylo v oblasti počítačové a informační gramotnosti v průměru přibližně 34 % žáků osmých tříd hodnoceno v roce 2018 jako žáci nedosahující dostatečných výsledků (oproti cílové hodnotě 15 %). V roce 2021 mělo v Unii pouze 54 % osob ve věku 16–74 let alespoň základní digitální dovednosti¹², více než polovina společností v Unii hlásila potíže s obsazováním volných pracovních míst pro odborníky v oboru IKT¹³ a v celé Unii pracovalo v oboru IKT pouze 9 milionů odborníků¹⁴. V profesích souvisejících s IKT tvořili muži 81 % z celkového počtu pracovníků¹⁵. Tyto údaje potvrzují, že je třeba rozvoj digitálních dovedností dále podporovat, a řešit za tímto účelem mimo jiné rozdíl mezi venkovskými oblastmi a městy a výrazný vliv, který mají na úroveň digitálních dovedností věk, socioekonomické zázemí a vzdělání.

⁹ Úř. věst. C 66, 26.2.2021, s. 1.

¹⁰ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2481 ze dne 14. prosince 2022, kterým se zavádí politický program Digitální dekáda 2030 (Úř. věst. L 323, 19.12.2022, s. 4).

¹¹ Fraillon, J., Ainley, J., Schulz, W., Friedman, T. a Duckworth, D., Preparing for Life in a Digital World: IEA International Computer and Information Literacy Study 2018 International Report (Příprava na život v digitálním světě. Mezinárodní zpráva IEA o mezinárodním šetření počítačové a informační gramotnosti v roce 2018), Springer Open, IEA, Amsterdam, 2019.

¹² Eurostat (2021). ICT usage in households (Používání IKT v domácnostech).

¹³ Eurostat (2021). ICT specialists – statistics on hard-to-fill vacancies in enterprises (Odborníci v oboru IKT – statistika obtížně obsaditelných volných pracovních míst v podnicích).

¹⁴ Eurostat (2021). ICT usage in households and by individuals (Využívání IKT v domácnostech a jednotlivci).

¹⁵ Eurostat (2021). ICT specialists in employment (Zaměstnávání specialistů v oboru IKT).

10. Je zapotřebí vyvíjet úsilí u základních i pokročilých digitálních dovedností. V této souvislosti je v Novém evropském programu inovací¹⁶ zdůrazněna potřeba zaměřit se na rozvoj talentů v oblasti deep tech technologií. Za tímto účelem byl Evropský inovační a technologický institut pověřen koordinací Iniciativy pro talenty v oblasti deep tech, jejímž cílem je do roku 2025 vyškolit v oblastech deep tech ve všech členských státech dohromady milion osob. Mezi další strategické iniciativy Komise patří Akademie kybernetických dovedností, která již zahájila činnost a jejímž cílem je podporovat dovednosti v oblasti kybernetické bezpečnosti a zvýšit počet odborníků na kybernetickou bezpečnost v Evropě¹⁷.
11. Komise ve svém akčním plánu digitálního vzdělávání na období 2021–2027 navrhla vytvoření Evropského certifikátu digitálních dovedností, který by zvýšil transparentnost a uznávání certifikátů digitálních dovedností. Ačkoli již byla vykonána práce na vytvoření norem pro profese v oboru IKT, které zahrnují všechna odvětví IKT s řádně konsolidovaným souborem znalostí, který přijal Evropský výbor pro normalizaci (CEN) a Evropský výbor pro normalizaci v elektrotechnice (CENELEC)¹⁸, je zapotřebí dalšího úsilí, aby byla do digitálního odvětví přilákána větší a rozmanitější skupina talentů. Jak je uvedeno v souboru opatření z roku 2022 týkajícím se získávání kvalifikovaných a talentovaných pracovníků¹⁹, aby si EU zachovala celosvětovou konkurenceschopnost, musí být pro talenty z celého světa atraktivnější. Směrnice o modré kartě²⁰, přijatá v roce 2021, usnadňuje vysoce kvalifikovaným migrantům vstup na trh práce v EU mimo jiné tím, že usnadňuje uznávání jejich odborných dovedností. Kromě toho Komise společně se zainteresovanými členskými státy navazuje talentová partnerství s klíčovými partnerskými zeměmi. Tato partnerství kombinují přímou podporu programů mobility s budováním kapacit a investicemi do lidského kapitálu. Talentová partnerství jsou otevřena všem úrovním dovedností a mohou se týkat různých odvětví trhu práce, například IKT.

¹⁶ Dokument COM(2022) 332 final.

¹⁷ Dokument COM(2023) 207 final.

¹⁸ Evropský rámec pro elektronické kompetence v současné době spravuje výbor „CEN/TC 428 – Odbornost v oboru IKT a digitální kompetence“.

¹⁹ Dokument COM(2022) 657 final.

²⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1883 ze dne 20. října 2021 o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci a o zrušení směrnice Rady 2009/50/ES (Úř. věst. L 382, 28.10.2021, s. 1).

12. Závěry Rady o digitálním vzdělávání ve znalostních společnostech Evropy²¹ vyzývají k digitálnímu vzdělávání, které zahrnuje sdělovací prostředky, digitální a datovou gramotnost, kritické myšlení a boj proti zavádějícím informacím a dezinformacím, nenávislným a škodlivým verbálním projevům, kyberšikaně a závislostem. Závěry Rady o podpoře well-beingu v digitálním vzdělávání²² dále poukazují na potřebu zohlednit klíčovou roli, kterou hrají digitální dovednosti pro zajištění osobní pohody (tzv. well-beingu) všech aktérů zapojených do procesu výuky a učení.
13. V oblasti vzdělávání a odborné přípravy zajišťují rozvoj digitálních dovedností a kompetencí různé přístupy²³ a každá úroveň vzdělávání a odborné přípravy čelí odlišným výzvám²⁴. Vzhledem k tomu, že děti se s digitálními technologiemi setkávají od stále útlejšího věku a většinou doma²⁵, hrají digitálně kompetentní učitelé v předškolním vzdělávání a péči klíčovou úlohu při podpoře rodin a malých dětí, pokud jde o lepší pochopení příležitostí a rizik digitálního světa rovnějším a inkluzivnějším způsobem. V této souvislosti je obzvláště důležité zajistit, aby se děti mohly bezpečně pohybovat v digitálním prostředí a využívat příležitostí, jež toto prostředí skýtá, ale také předjímat zneužívání umělé inteligence a dalších nově vznikajících technologií účastníky vzdělávání a bojovat proti němu, a to tím, že bude podporováno správné pochopení těchto technologií a bude se vysvětlovat, jak bezpečně využívat jejich potenciál.

²¹ Úř. věst. C 415, 1.12.2020, s. 22.

²² Úř. věst. C 469, 9.12.2022, s. 19.

²³ Viz např. závěry Rady o boji proti krizi COVID-19 v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (Úř. věst. C 212 I, 26.6.2020, s. 9), závěry Rady o digitálním vzdělávání ve znalostních společnostech Evropy (Úř. věst. C 415, 1.12.2020, s. 22) a závěry Rady o podpoře well-beingu v digitálním vzdělávání (Úř. věst. C 469, 9.12.2022, s. 19).

²⁴ Viz mj. doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče (Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 4) a doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti (Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14).

²⁵ Evropská komise, Společné výzkumné středisko, Chaudron S., Di Gioia R., Gemo M. (2015). Young Children (0–8) and Digital Technology – A qualitative study across Europe (Malé děti (0–8 let) a digitální technologie – kvalitativní studie v Evropě), Lucemburk, 2017.

14. Doporučení Rady o metodách kombinovaného učení v zájmu vysoce kvalitního a inkluzivního primárního a sekundárního vzdělávání²⁶ konkrétně vyzývá k úsilí o posílení rozvoje digitálních dovedností a kompetencí účastníků vzdělávání a učitelů s ohledem na digitální propast a genderovou digitální propast. V této souvislosti strukturovaný dialog potvrdil, že v primárním a sekundárním vzdělávání se digitální dovednosti rozvíjejí kombinací přístupů²⁷ a že mnoho členských států reviduje své vzdělávací programy v zájmu lepší podpory digitálních dovedností (jako samostatný předmět nebo jako součást jiných předmětů nebo napříč předměty). Dalším nastupujícím trendem v některých členských státech je zavádění informatiky²⁸ nebo informatického myšlení jako samostatných předmětů nebo jejich začlenění do stávající klíčové oblasti vzdělávacího programu, jako je matematika nebo přírodní vědy. Bez ohledu na volbu vzdělávacího programu je nutné podporovat kvalitní vzdělávání v těchto oblastech, podpořené výukovými metodami vhodnými pro daný věk a vývoj, kvalitními zdroji, genderovou vyvážeností, zastoupením a řádným hodnocením²⁹.

²⁶ Doporučení Rady ze dne 29. listopadu 2021 o metodách kombinovaného učení v zájmu vysoce kvalitního a inkluzivního primárního a sekundárního vzdělávání (Úř. věst. C 504, 14.12.2021, s. 21).

²⁷ Například interdisciplinární přístup, zavedení samostatného předmětu nebo zařazení digitálních dovedností do jiného předmětu. Další podrobnosti obsahuje pracovní dokument útvarů Komise SWD(2023) 205 final.

²⁸ V tomto doporučení je informatika považována za samostatnou vědní disciplínu, která se vyznačuje vlastními pojmy, metodami, souborem poznatků a otevřenými otázkami. Zahrnuje základy výpočetních struktur, procesů, artefaktů a systémů a jejich softwarové návrhy, jejich aplikace a dopady na společnost. V některých členských státech se tento obor nazývá výpočetní věda.

²⁹ Evropská komise, Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu, Výuka informatiky ve školách v Evropě. Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2022.

15. V řadě aktů Rady³⁰ byl zdůrazněn význam digitálních dovedností a kompetencí na všech úrovních a ve všech typech vzdělávání a odborné přípravy. Podněcuje se v nich k významnému úsilí o prosazování excelence při rozvoji digitálních dovedností a kompetencí pro všechny účastníky vzdělávání ve školách, v odborném vzdělávání a přípravě, ve vysokoškolském vzdělávání, vzdělávání dospělých, jakož i pro všechny úrovně digitálních dovedností, od základních až po pokročilé. Kromě toho se v těchto aktech zdůrazňuje, že instituce zajišťující vzdělávání a odbornou přípravu mají zásadní význam z hlediska urychlování ekologické a digitální transformace v Evropě a hrají důležitou úlohu při účinném začleňování digitálních dovedností do všech svých činností, například poskytováním nabídky vzdělávání, jež je zaměřena na odborníky v oboru IKT a poskytuje digitální dovednosti v rámci vzdělávacích programů specifických pro dané odvětví.

³⁰ Doporučení Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost (Úř. věst. C 417, 2.12.2020, s. 1), závěry Rady o začleňování osob se zdravotním postižením na trh práce (15134/22), závěry Rady o evropské strategii o posílení postavení vysokoškolských institucí pro budoucnost Evropy (Úř. věst. C 167, 21.4.2022, s. 9), doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 1) a doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o evropském přístupu k mikrocertifikátům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 10).

16. V Akčním plánu pro evropský pilíř sociálních práv³¹ jsou navrženy jasné cíle pro účast dospělých na odborné přípravě (60 % do roku 2030), včetně oblasti digitálních dovedností. Usnesení Rady o novém evropském programu pro vzdělávání dospělých na období 2021–2030³² se mimo jiné zaměřuje na příležitosti k formálnímu, neformálnímu a informálnímu učení pro dospělé a konkrétně na to, jak zvýšit a zlepšit poskytování, podporu a využívání vzdělávání dospělých, a to i s ohledem na ekologickou a digitální transformaci, přičemž doporučení Rady o cestách prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé³³ označuje digitální kompetence za jednu ze tří základních dovedností, které by měli rozvíjet všichni dospělí. Navzdory pozornosti na úrovni politiky je účast dospělých na odborné přípravě, včetně oblasti digitálních dovedností, nízká a poskytování digitálních dovedností dospělým je rozptýlené a nerovnoměrné³⁴. Členské státy usilují o řešení této otázky prostřednictvím stávajících a nových iniciativ obsažených v jejich plánech pro oživení a odolnost a zapojením různých zúčastněných stran, jako jsou sociální, dobrovolnické a nevládní odvětví a instituce zajišťující neformální vzdělávání. Individuální vzdělávací účty stanovené v souvisejícím doporučení Rady³⁵ mohou napomoci ke zvýšení počtu osob, které se každoročně účastní odborné přípravy, prostřednictvím kombinace pobídek, včetně pobídek finančních.

³¹ Dokument COM(2021) 102 final.

³² Úř. věst. C 504, 14.12.2021, s. 9.

³³ Doporučení Rady ze dne 19. prosince 2016 o cestách prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé (Úř. věst. C 484, 24.12.2016, s. 1).

³⁴ Beblavý, M., Bačová, B., Literature review on the provision of digital skills for adults, European Expert Network on Economics of Education (EENEE) report (Přehled odborné literatury o poskytování digitálních dovedností pro dospělé, zpráva Evropské sítě odborníků na ekonomiku vzdělávání), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2022. Righi, R., Lopez Cobo, M., Papazoglou, M., Samoli, S., Cardona, M., Vazquez-Prada Baillet, M. a De Prato G., Academic Offer of Advanced Digital Skills in 2020-21. International Comparison (Akademická nabídka pokročilých digitálních dovedností v letech 2020–2021. Mezinárodní srovnání), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2022.

³⁵ Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o individuálních vzdělávacích účtech (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 26).

17. V závěrech Rady o evropských učitelích a školitelích pro budoucnost³⁶ se zdůrazňuje, že učitelé jsou hnací silou, která musí být zapojena do formulace politik v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, a zároveň však potřebují být podpořeni prostřednictvím komplexního přístupu k jejich počátečnímu vzdělání, úvodnímu zaškolení a dalšímu profesnímu rozvoji. Většina učitelů pocítuje silnou potřebu profesního rozvoje právě v oblasti digitálních kompetencí³⁷. Strukturovaný dialog navíc poukázal na výzvy, jimž většina členských států čelí při náboru, udržení a přípravě učitelů, zejména v oblasti informatiky (v případě primárního/sekundárního vzdělávání a odborného vzdělávání a přípravy) nebo v jiných specifických/pokročilých digitálních oblastech (v případě vysokoškolského vzdělávání).
18. Cílem různých iniciativ členských států a Komise, například pedagogických akademií Erasmus+, je podporovat kompetentní, motivované a vysoce kvalifikované učitele, školitele, další pracovníky ve výchově a vzdělávání a vedoucí pracovníky škol a prosazovat jejich další profesní rozvoj, včetně oblasti digitálních dovedností. Kromě toho Evropský týden programování a hackathon digitálního vzdělávání se snaží podporovat zapojení zúčastněných stran a inovace na místní úrovni do digitálního vzdělávání a dovedností. Podobně Evropská strategie pro lepší internet pro děti (BIK+)³⁸ podporuje zapojení zúčastněných stran, mimo jiné prostřednictvím sítě center pro bezpečnější internet, s cílem vytvořit bezpečnější internet pro děti. Tyto iniciativy podporují rozvoj digitálních dovedností a kompetencí v neformálním odvětví a měly by být dále prosazovány jako prostředek na podporu rozvoje digitálních dovedností a kompetencí při uplatnění integrovaného přístupu a za účasti všech příslušných zúčastněných stran na vnitrostátní, regionální a místní úrovni.

³⁶ Úř. věst. C 193, 9.6.2020, s. 11.

³⁷ OECD, výsledky šetření TALIS 2018 (Svazek I): Teachers and School Leaders as Lifelong Learners (Učitelé a vedoucí pracovníci škol jako účastníci celoživotního vzdělávání), OECD Publishing, Paříž, 2019.

³⁸ Dokument COM(2022) 212 final.

19. Při prohlubování dovedností a změně kvalifikace zaměstnanců hrají zásadní roli společnosti, existují mezi nimi však velké rozdíly. Podle údajů Eurostatu z roku 2022 poskytl svým zaměstnancům odbornou přípravu za účelem posílení dovedností v oblasti IKT pouze malý podíl malých a středních podniků (20,9 %), zatímco v případě velkých společnostech ten podíl činil 69,5 %³⁹. Pakt pro dovednosti vyzývá podniky, sociální partnery a veřejné organizace, aby spojili své síly a podnikli konkrétní kroky k prohlubování dovedností a změně kvalifikace pracovní síly v celé Unii. Kromě toho Koalice pro digitální dovednosti a pracovní místa sdružuje členské státy, společnosti, sociální partnery, neziskové organizace a poskytovatele vzdělávání s cílem spolupracovat v zájmu řešení nedostatku digitálních dovedností v Evropě.
20. Národní plány pro oživení a odolnost ukazují politický impuls členských států, pokud jde o další rozvoj digitálních dovedností účastníků vzdělávání, učitelů a pracovních sil a o zajištění odpovídajícího právního rámce a vybavení a infrastruktury nezbytných pro tyto účely. Většina členských států vypracovala strategie pro digitální dovednosti, je však rovněž důležité naplánovat soudržný a odstupňovaný postup pro všechny úrovně a typy vzdělávání a odborné přípravy⁴⁰. V nedávné zprávě Komise o kvalitních investicích do vzdělávání a odborné přípravy⁴¹ se zdůrazňuje potřeba hodnocení dopadů různých programů na výsledky učení účastníků vzdělávání. Jedná se o všeobecnou otázku, která se vztahuje rovněž na digitální dovednosti. Ze zjištění rovněž vyplývá, že využívání digitálních technologií pro účely výuky a učení může v případě, že je řádně naplánováno a navrženo, skýtat obrovské příležitosti ke zlepšení výsledků vzdělávání. Zároveň je nezbytné zmírnit rizika digitálního vyloučení nebo nevhodného využívání technologií.

³⁹ Eurostat (2022). Podniky, které poskytly odbornou přípravu za účelem rozvoje či zdokonalení dovedností svých zaměstnanců v oblasti IKT podle velikostní kategorie podniku.

⁴⁰ Jak je uvedeno v pracovním dokumentu útvarů Komise SWD(2023) 205 final a ve zprávě Eurydice 2022 (Evropská komise, Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu, Výuka informatiky ve školách v Evropě. Úřad pro publikace Evropské unie, 2022).

⁴¹ Evropská komise, Generální ředitelství pro vzdělávání, mládež, sport a kulturu, Investice do naší budoucnosti: Kvalitní investice do vzdělávání a odborné přípravy, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2022.

21. Toto doporučení plně respektuje zásadu subsidiarity a proporcionality. O způsobu provedení tohoto doporučení rozhodnou členské státy podle své vnitrostátní situace,

DOPORUČUJE ČLENSKÝM STÁTŮM:

1. Dohodnout se nejlépe prostřednictvím meziresortního přístupu a se zapojením klíčových zúčastněných stran na soudržných a důsledných vnitrostátních a případně regionálních strategiích nebo strategických přístupech k digitálnímu vzdělávání a dovednostem a kompetencím, při jejichž rozvoji, dalším posílení nebo aktualizaci budou jako inspirace sloužit zásady tohoto doporučení, jakož i sledovat jejich účinnost a dopad. V rámci provádění jejich strategií nebo strategických přístupů členským státům doporučuje:
 - a) stanovit nebo přezkoumat vnitrostátní cíle pro poskytování digitálních dovedností a kompetencí a zajistit jejich pravidelný přezkum a aktualizaci;
 - b) v relevantních případech zohlednit v rámci vnitrostátních cílů strategické priority akčního plánu digitálního vzdělávání na období 2021–2027, vypracovaného Komisí; pokud je to možné, vycházet z tohoto procesu za účelem poskytnutí vstupních informací pro vnitrostátní plány, které mají členské státy předložit v rámci politického programu Digitální dekáda 2030;
 - c) určit „prioritní nebo těžko dostupné skupiny“⁴² a zavést vhodná opatření k usnadnění jejich účasti na formálním a neformálním vzdělávání k digitálním dovednostem s ohledem na rozdíly v dostupnosti a územní⁴³ a socioekonomické rozdíly v digitálních dovednostech;

⁴² Například osoby žijící ve venkovských oblastech, znevýhodněné nebo marginalizované skupiny, jako jsou osoby se zdravotním postižením, Romové a státní příslušníci třetích zemí s omezenými znalostmi hostitelské země a osoby s nízkým nebo středním vzděláním či osoby, které nejsou zaměstnané ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy.

⁴³ Např. městské/venkovské oblasti, vzdálené a nejvzdálenější regiony, přeshraniční území.

- d) usilovat o soudržný přístup, vhodný pro příslušnou věkovou kategorii, k poskytování digitálních dovedností a kompetencí na všech úrovních a ve všech typech vzdělávání a odborné přípravy z perspektivy celoživotního učení tím, že bude strukturováno postupně od předškolního vzdělávání a péče přes primární, sekundární a odborné vzdělávání a přípravu až po vysokoškolské vzdělávání a vzdělávání dospělých, a to v úzké konzultaci s příslušnými zúčastněnými stranami a sociálními partnery, při současném dosažení společného chápání klíčových aspektů, jež je třeba zahrnout v rámci rozvoje digitálních dovedností pro konkrétní věkové skupiny a úrovně a typy vzdělávání a odborné přípravy;
- e) soudržně se zabývat celým spektrem digitálních dovedností, od základních až po pokročilé digitální dovednosti, ve všech odvětvích trhu práce, včetně odborníků v oboru IKT;
- f) usilovat o zajištění relevantního a metodicky správného sledování, hodnocení a posuzování vzdělávacích iniciativ a programů odborné přípravy v oblasti digitálních dovedností na místní, regionální a vnitrostátní úrovni s cílem prokázat a zlepšit účinnost a kvalitu přijatých opatření a zároveň zamezit nadbytečné administrativní zátěži;
- g) přispívat ke vzájemnému učení, výměně postupů a koordinaci, a to i napříč odvětvími politik, na evropské a celosvětové úrovni, s cílem nalézt společná řešení pro výzvy, které se týkají různých kontinentů, států a regionů.

2. Začínat včas orientovat účastníky vzdělávání v digitálním světě a nabízet jim rovné příležitosti k rozvoji digitálních dovedností, odpovídajících věku účastníků vzdělávání. Podporovat jejich osobní pohodu, přičemž zvláštní pozornost je třeba věnovat zranitelným skupinám, a zvážit vhodnou rovnováhu mezi používáním digitálních zařízení a jinými formami učení. Zejména se členským státům doporučuje:
- a) v souladu s celkovými prioritami předškolního vzdělávání a péče podporovat žáky předškolního vzdělávání, a zejména jejich rodiče, pečovatele a rodiny v tom, aby rozvíjeli příslušné digitální kompetence a byli si vědomi příležitostí a rizik spojených s digitalizací a lépe jim porozuměli;
 - b) využívat činnosti odpovídající věku a vývojovému stupni, například v rámci předškolního vzdělávání a péče využívat aktivity digitálního vzdělávání bez připojení a obrazovek⁴⁴ a učení digitálních kompetencí hrou⁴⁵ v souladu se socioemočním a kognitivním vývojem daného dítěte.
3. Dále posilovat poskytování digitálních dovedností a kompetencí v rámci primárního a sekundárního vzdělávání, jakož i odborného vzdělávání a přípravy. Zvláštní pozornost by měla být věnována poskytování dovedností požadovaných k tomu, aby bylo možné náležitě porozumět digitálním technologiím a smysluplným, zdravým, bezpečným a udržitelným způsobem se seznámit s digitálními a dalšími relevantními technologiemi a jejich fungováním, včetně systémů generativní umělé inteligence. Rovněž by měly být podporovány bezpečné individuální a kolektivní postupy, které řeší rizika hyperkonektivity a kybernetické šikany, zejména ta, jimž čelí zranitelné skupiny.

⁴⁴ Například vzdělávací činnosti, které podporují rozvoj digitálních dovedností bez použití digitálních zařízení.

⁴⁵ Například pedagogické přístupy k digitálním dovednostem, při nichž mohou malé děti zkoumat, experimentovat, objevovat a řešit problémy nápaditým a hravým způsobem.

4. Ve vhodných případech rozšířit mezioborový přístup (tj. digitální dovednosti vyučované průřezově v různých předmětech) a zlepšit jeho hodnocení a odbornou přípravu učitelů. Zejména se členským státům doporučuje:
- a) podporovat mezioborové přístupy k poskytování digitálních dovedností a kompetencí na všech úrovních a ve všech typech vzdělávání a odborné přípravy a prosazovat mezioborové hodnocení digitálních dovedností srovnatelnými prostředky a srovnatelně často jako u hodnocení jiných základních dovedností, aby bylo možné sledovat pokrok;
 - b) [v souladu s doporučením Rady o klíčových faktorech umožňujících úspěšné digitální vzdělávání a odbornou přípravu se zabývat překážkami bránícími mezioborovému přístupu, a to podporou kvalitní odborné přípravy zaměřené na využívání digitálních technologií ve všech programech počátečního vzdělávání učitelů pro učitele před nástupem do zaměstnání a podporou poskytovatelů těchto programů potřebnými zdroji a vybavením;]
 - c) přijmout rozsáhlejší opatření k odstranění genderových rozdílů, pokud jde o úroveň digitálních dovedností učitelek a učitelů;
 - d) podporovat, aby byly při výuce uplatňovány Pokyny pro učitele a další pracovníky ve výchově a vzdělávání, které se týkají boje proti dezinformacím a podpory digitální gramotnosti prostřednictvím vzdělávání a odborné přípravy⁴⁶, a soubor nástrojů, jak rozpoznat a potírat dezinformace, jakož i Etické pokyny pro využívání umělé inteligence a dat ve výuce a vzdělávání pro pedagogy⁴⁷;

⁴⁶ Evropská komise, Generální ředitelství pro vzdělávání, mládež, sport a kulturu, Pokyny pro učitele a další pracovníky ve výchově a vzdělávání, které se týkají boje proti dezinformacím a podpory digitální gramotnosti prostřednictvím vzdělávání a odborné přípravy, Úřad pro publikace Evropské unie, 2022.

⁴⁷ Evropská komise, Generální ředitelství pro vzdělávání, mládež, sport a kulturu, Etické pokyny pro využívání umělé inteligence a dat ve výuce a vzdělávání pro pedagogy, Úřad pro publikace Evropské unie, 2022.

- e) podporovat a usnadňovat účast škol v hackathonu digitálního vzdělávání a Evropském týdnu programování jako nástroje k „prolomení ledů“ s cílem odstranit veškeré překážky bránící začlenění mezioborového přístupu k digitálním dovednostem a kompetencím do každodenních vyučovacích postupů, a to inovativním a poutavým způsobem. Tato účast by měla být využita k podpoře nových školních nebo místních či regionálních strategií a politik;
- f) podporovat mezioborový přístup, který začleňuje rozvoj digitálních dovedností a kompetencí v rámci různých vyučovacích předmětů, zejména v oblasti přírodních věd, technologií, inženýrství, umění a matematiky (STEAM).

5. Pokračovat ve zlepšování opatření pro nábor a odbornou přípravu učitelů s odbornými znalostmi v oblasti informatiky nebo informatického myšlení v primárním a sekundárním vzdělávání a v oblasti pokročilých digitálních technologií ve vysokoškolském vzdělávání, a současně uznat, že potřebují širokou škálu pedagogických a didaktických dovedností. Zejména se členským státům doporučuje:

- a) zvážit probíhající iniciativy, jako je Pakt pro dovednosti a Koalice pro digitální dovednosti a pracovní místa, nebo iniciativy nové s cílem podpořit obousměrnou výměnu a spolupráci mezi institucemi zajišťujícími vzdělávání a odbornou přípravu a soukromým sektorem⁴⁸, aby:
 - i) odborníci pracující v digitálním odvětví (například v oblasti informatiky) mohli podporovat učitele na primární nebo sekundární úrovni (jakož i v odborné přípravě a vzdělávání) a
 - ii) učitelé mohli získat specifické dovednosti v oblasti informatiky nebo informatického myšlení a v konkrétních oblastech digitálních technologií (např. umělá inteligence, kybernetická bezpečnost);
- b) ve vhodných případech aktualizovat nabídku dalšího profesního rozvoje s cílem podpořit vytváření zvláštních vzdělávacích příležitostí, které umožní další profesionalizaci v oblasti informatiky nebo informatického myšlení.

⁴⁸ Primární, sekundární a terciární odvětví.

6. Podporovat vysoce kvalitní vzdělávání v oblasti informatiky nebo informatického myšlení na primární a sekundární úrovni s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem. Zejména se členským státům doporučuje:
- a) podporovat poskytování vysoce kvalitního vzdělávání v uvedených oblastech od začátku povinné školní docházky prostřednictvím jasných vzdělávacích cílů, vyhrazeného času a strukturovaného hodnocení s cílem nabídnout všem účastníkům vzdělávání příležitost rozvíjet své digitální dovednosti a kompetence prostřednictvím vědecky podložených pedagogických metod;
 - b) zajistit, aby výuka a učení v oblasti informatiky nebo informatického myšlení, ať již jako zvláštní předmět, nebo zajišťované mezioborově, byly poskytovány kvalifikovanými učiteli, kteří mají přístup ke kvalitním a dostupným vzdělávacím zdrojům, a aby byla současně zohledněna velikost a okolnosti škol a výsledky učení byly posuzovány vhodným způsobem;
 - c) podporovat rozmanitost a genderovou vyváženost a omezit případné stereotypy ve výuce a učení informatiky nebo informatického myšlení. To by mělo být podpořeno výzkumem, který by se zabýval jednak kulturními, socioekonomickými a institucionálními překážkami, jež dívkám brání v ambicích a přístupu k digitálnímu odvětví (včetně dívek z menšinového rasového nebo etnického prostředí), a jednak dopadem učebnic a dalších zdrojů, které vyučují digitální předměty inkluzivnějším způsobem;

- d) podporovat spolupráci prostřednictvím výměny osvědčených postupů mezi všemi příslušnými zúčastněnými stranami v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, pokud jde o vypracování, provádění a hodnocení vzdělávacích programů, jakož i spolupráci institucí zajišťujících vzdělávání učitelů v členských státech v rámci pedagogických akademií Erasmus+ a dalších příslušných iniciativ.

7. Podněcovat rozvoj pokročilých a specializovaných digitálních dovedností v odborném vzdělávání a přípravě, včetně umělé inteligence, deep tech a dalších klíčových oblastí kapacit. Zejména se členským státům doporučuje:

- a) posílit poskytování digitálních dovedností a usnadnit účastníkům vzdělávání přístup (v rámci počátečního i dalšího odborného vzdělávání a přípravy) k pokročilým a specializovaným digitálním dovednostem, které jsou stále více požadovány pro mnoho profesních profilů, a to i prostřednictvím učení se práci a učňovských stáží, mezioborových programů nebo krátkodobých kurzů vedoucích k získání mikrocertifikátů;
- b) podporovat studenty odborného vzdělávání a přípravy při získávání digitálních dovedností potřebných například k rozpoznání použití umělé inteligence a využívání imerzivních technologií, jako je virtuální realita, rozšířená realita, simulace a hry, jakož i adaptivní učení, a podniknout nezbytné kroky k přilákání většího počtu účastníků vzdělávání do programů odborného vzdělávání v oblastech, jako je umělá inteligence, kybernetická bezpečnost a vývoj softwaru, v souladu s potřebami trhu práce.

8. Podporovat rozvoj široké škály digitálních dovedností a kompetencí ve vysokoškolském vzdělávání a řešit přetrvávající a vznikající nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a kompetencemi. S náležitým ohledem na akademickou svobodu a autonomii vysokoškolských institucí se členským státům zejména doporučuje:
- a) podněcovat vysokoškolské instituce k podpoře poskytování digitálních dovedností a kompetencí, které jsou jak obecné, tak ve vhodných případech specifické pro jednotlivá odvětví, a prosazovat spolupráci a výměnu osvědčených postupů mezi vysokoškolskými institucemi a všemi příslušnými aktéry v oblasti přípravy, provádění a hodnocení vzdělávacích programů. Mohly by sem patřit například:
 - i) vzdělávací příležitosti a kurzy zaměřené na rozvoj digitálních kompetencí na různých úrovních a v různých oborech s cílem zintenzivnit jejich poskytování všem studentům bez ohledu na oblast jejich profesní dráhy;
 - ii) flexibilní, přizpůsobené a digitálně přístupné vzdělávací příležitosti v oblasti pokročilých a specializovaných digitálních dovedností, včetně krátkých kurzů vedoucích k získání mikrocertifikátů.
 - b) usnadňovat a podněcovat výměny mezi různými průmyslovými odvětvími (včetně malých a středních podniků) nebo profesními skupinami a vysokoškolskými institucemi za účelem rozvoje mezioborových kurzů a dalšího začlenění pokročilých a specializovaných kurzů digitálních dovedností na všech stupních a reakce na konkrétní potřeby trhu práce;
 - c) poskytovat podporu v zájmu transparentnosti a zajišťování kvality, jakož i uznávání akademických kvalifikací a případně mikrocertifikátů v oblasti digitálních dovedností;

- d) uznávat úsilí vyvíjené pedagogickými pracovníky a vysokoškolskými institucemi v rámci intenzivnějšího poskytování digitálních dovedností a kompetencí všem studentům. Je třeba podporovat a propagovat mobilitu pedagogických pracovníků mezi vysokoškolskými institucemi a případně mezi akademickou obcí a soukromým sektorem;
 - e) podporovat vysokoškolské instituce při podněcování studentů, zejména žen, k zápisu a absolvování studia zaměřeného na rozvoj pokročilých dovedností v řadě digitálních oblastí (např. hardware, software, digitální design, digitální integrace, datová věda, umělá inteligence nebo kybernetická bezpečnost) a ve vhodných případech podporovat rozvoj pokročilých digitálních dovedností v rámci jiných oborů.
9. Podporovat rozvoj digitálních dovedností dospělých a nabízet rovné příležitosti. Zejména se členským státům doporučuje:
- a) začleňovat příležitosti k získávání digitálních dovedností do celého systému vzdělávání dospělých, například ve vhodných případech jejich integrací do vnitrostátních strategií v oblasti dovedností, a zajistit odpovídající pozornost a podporu provádění opatření na všech úrovních digitálních dovedností, včetně neformálního vzdělávání a odborné přípravy;
 - b) podporovat partnerství veřejného a soukromého sektoru, a to i mezi subjekty, jako jsou sociální partneři, vnitrostátní a místní orgány, místní školy a komunitní centra, jakož i sdružení, organizace a skupiny občanské společnosti v digitální oblasti, průmysl a další odvětví, s cílem navrhovat, rozvíjet, provádět, sledovat a hodnotit nové programy a iniciativy zaměřené na specifické potřeby vzdělávání dospělých, včetně učení se práci. Na úrovni EU je třeba podporovat výměnu postupů v oblasti přípravy, provádění a hodnocení vzdělávacích programů;

- c) provádět cílené osvětové kampaně věnované důležitosti digitálních dovedností a poskytovat konkrétní podporu pro ty dospělé osoby, které nejvíce potřebují rozvíjet své digitální dovednosti, včetně přístupu k poradenství pro volbu povolání;
 - d) podporovat a uznávat pravidelnou odbornou přípravu dospělých v oblasti digitálních dovedností, zejména v rámci stávajícího poskytování vzdělávání a odborné přípravy a případně s využitím individuálních vzdělávacích účtů v souladu se souvisejícím doporučením Rady⁴⁹. Mezi dostupné kurzy je třeba zařadit příležitosti k odborné přípravě se zaručenou kvalitou pro různé úrovně digitálních dovedností v souladu s potřebami trhu práce i celé společnosti. Zaměstnavatelé by měli být podněcováni a motivováni k tomu, aby mezi své priority zařadili prohlubování dovedností a rekvalifikaci zaměstnanců během pracovní doby;
 - e) zintenzivnit úsilí o lepší začlenění podniků, zejména malých a středních podniků a začínajících podniků, do stávajících odvětvových, průmyslových a vnitrostátních ekosystémů s cílem poskytnout jim nezbytnou podporu, včetně sdílení znalostí, poradenství a vzdělávacích příležitostí;
 - f) podporovat a prosazovat vytváření dalších místních a regionálních Koalic pro digitální dovednosti a pracovní místa s cílem rozvíjet konkrétní opatření pro digitální dovednosti odpovídající místním a regionálním potřebám.
10. Podporovat rozvoj uznávání a certifikace digitálních dovedností, zejména v rámci stávajících procesů. V tomto ohledu se členským státům doporučuje:
- a) podporovat a prosazovat uznávání nebo certifikaci digitálních dovedností na různých úrovních a v různých typech vzdělávání a odborné přípravy, včetně digitálních dovedností získaných v rámci odborné přípravy poskytované prostřednictvím individuálních vzdělávacích účtů nebo jiných opatření financování;

⁴⁹ Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o individuálních vzdělávacích účtech (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 26).

- b) ve spolupráci s příslušnými orgány podporovat uznávání certifikátů digitálních dovedností a kvalifikací, včetně mikrocertifikátů, jakož i v rámci úsilí o plnění závazku podniknout kroky k zavedení automatického vzájemného uznávání kvalifikací⁵⁰ do roku 2025;
 - c) zviditelňovat digitální dovednosti pro účely učení nebo kariérního postupu a ve vhodných případech podněcovat k jejich získávání, a to usnadněním jejich identifikace, dokumentace, hodnocení a certifikace bez ohledu na to, zda byly získány při formálním, neformálním nebo informálním učení. Náborovým pracovníkům a státním příslušníkům třetích zemí by měla být poskytnuta pomoc v rámci všech kroků souvisejících s uznáváním a certifikací dovedností a kvalifikací;
 - d) sledovat vývoj Evropského certifikátu digitálních dovedností.
11. Vypracovat strategický a systematický přístup k řešení nedostatku odborníků v oboru IKT. Zejména se členským státům doporučuje:
- a) využívat prognózování v oblasti dovedností k posouzení budoucích potřeb v oblasti digitálních dovedností v případě různých cílových skupin na trhu, zejména malých a středních podniků, a provádět výzkum zaměřený na lepší pochopení nedostatků v digitálních dovednostech;
 - b) ve vnitrostátních strategiích a akčních plánech nebo strategických přístupech zvážit iniciativy zaměřené na řešení konkrétních nedostatků v oblasti digitálních dovedností (například v oblasti kybernetické bezpečnosti, umělé inteligence a robotiky), které jsou relevantní na vnitrostátní úrovni, a zohlednit iniciativu Akademie dovedností v oblasti kybernetické bezpečnosti;

⁵⁰ Doporučení Rady ze dne 26. listopadu 2018 o podpoře automatického vzájemného uznávání kvalifikací získaných v rámci vysokoškolského vzdělání a vyššího sekundárního vzdělání a odborné přípravy a výsledků z období studia v zahraničí (Úř. věst. C 444, 10.12.2018, s. 1).

- c) přilákat a udržet talenty ze zahraničí tím, že budou plně využívat směrnici o modré kartě⁵¹ a talentová partnerství, a posílit spolupráci s dalšími členskými státy za účelem výměny postupů a řešení s cílem přilákat do Unie osoby talentované v digitální oblasti a případně usnadnit jejich mobilitu;
- d) uplatňovat strategičtější a systematičtější přístup k odborné přípravě a přilákání odborníků v oboru IKT, a to i ze třetích zemí, se zvláštním důrazem na malé a střední podniky;
- e) poskytovat komplexní kariérní a studijní poradenství na úrovni škol, odborné přípravy a vzdělávání a vysokoškolského vzdělávání s cílem podnítit zájem mladých lidí, zejména dívek a mladých žen, o studium v oboru IKT nebo o kariéru odborníka v tomto oboru. Je třeba provádět cílené kampaně zaměřené na řešení předsudků ve věci přístupnosti technických profesí (určené zejména pro ty, kteří v oboru IKT nemají vzdělání) a na různé možné profesní dráhy v souvislosti se studiem oboru IKT. Měly by se využívat různé komunikační kanály k oslovení různých segmentů a zdůrazňovat možnost smysluplné kariéry v oboru IKT, která je prospěšná pro společnost;
- f) v souladu s prohlášením o *závazku týkajícím se žen v digitálním odvětví* a v součinnosti s relevantními iniciativami, které podniká Evropský inovační a technologický institut a Evropská rada pro inovace, upřednostnit úsilí zaměřené na vyřešení genderové předpojatosti s cílem odstranit genderové rozdíly a nerovnosti v odměňování žen a mužů v oboru IKT a poskytnout dívkám a ženám cílené možnosti prohlubování dovedností a změny kvalifikace na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy, a tím uznat hodnotu jejich přínosu a talentu;
- g) zvýšit atraktivitu digitálního odvětví pro ženy, například prostřednictvím spolupráce s vnitrostátními Koalicemi pro digitální dovednosti a pracovní místa při přípravě osvětových kampaní a přizpůsobování vnitrostátních narativů;

⁵¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1883 ze dne 20. října 2021 o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci a o zrušení směrnice Rady 2009/50/ES (Úř. věst. L 382, 28.10.2021, s. 1).

- h) vytvářet příležitosti pro školy, poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy a vysokoškolské instituce, aby přilákali studenty k profesním drahám v digitální oblasti (například pořádáním dnů otevřených dveří, rodinných dnů a seminářů a podporou účasti na iniciativách, jako jsou Inovační platforma pro talenty, Evropský týden programování, hackathon digitálního vzdělávání a mimoškolní aktivity).
12. Poskytnout nezbytné finanční prostředky na rozvoj digitálních dovedností a kompetencí. Zejména se členským státům doporučuje:
- a) provádět jednotlivé aspekty tohoto doporučení s využitím vnitrostátních a unijních finančních prostředků, včetně programu Erasmus+, Evropského sociálního fondu plus, Fondu pro spravedlivou transformaci, Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, programu Digitální Evropa a programu Horizont Evropa, a pokračovat v provádění národních plánů pro oživení a odolnost;
 - b) používat Nástroj pro technickou podporu, včetně jeho přístupu zaměřeného na více zemí, k navrhování a provádění reforem v zájmu výraznějšího poskytování digitálních dovedností z hlediska celoživotního učení v souladu s tímto doporučením;
 - c) podporovat soukromé investice do rozvoje digitálních dovedností a zvážit kombinaci různých zdrojů financování pro posílení iniciativ a zvýšení jejich dopadu a udržitelnosti;
 - d) podporovat příspěvky k řešením s otevřeným zdrojovým kódem, otevřeným obsahem nebo otevřenými daty a ke sdíleným digitálním zdrojům⁵² obecně, jakož i jejich využívání.

⁵² [Definice pojmu „sdílené digitální zdroje“ viz doporučení Rady o klíčových faktorech umožňujících úspěšné digitální vzdělávání a odbornou přípravu.]

13. Pověřit skupinu na vysoké úrovni pro vzdělávání a odbornou přípravu, aby zajišťovala řízení klíčových strategických témat, jimiž se toto doporučení zabývá. Tento úkol bude prováděn zejména prostřednictvím diskusí, pravidelné výměny informací a poskytování pokynů ke strategickým otázkám⁵³ souvisejícím s digitálním vzděláváním a odbornou přípravou a s digitálními dovednostmi a kompetencemi. Skupina na vysoké úrovni by měla obdržet podporu a měla by využívat odborných znalostí, které potřebuje, mimo jiné od pracovní skupiny pro digitální vzdělávání: učení, výuka a hodnocení (DELTA) a skupin odborníků v jiných odvětvích, jako je Rada pro digitální dekádu, s cílem navázat na horizontální, meziresortní přístup. Témata, jimiž se bude zabývat, by mohla být oznamována v jednotlivých, na sebe navazujících osmnáctiměsíčních politických programech.

⁵³ Mezi tyto otázky by mohlo patřit mimo jiné posuzování a certifikace digitálních dovedností a kompetencí, požadavky na kvalitu digitálních vzdělávacích nástrojů a obsahu nebo zahrnutí umělé inteligence do vzdělávání a odborné přípravy, mimo jiné prostřednictvím informatiky a informatického myšlení.

VÍTÁ ZÁMĚR KOMISE:

Vycházet ze stávajících iniciativ, včetně Evropského roku mládeže a Evropského roku dovedností, s cílem podpořit a doplnit opatření členských států v oblasti digitálních dovedností a kompetencí.

Komise má v úmyslu zejména:

1. Podporovat reformní úsilí v oblasti rozvoje digitálních dovedností a kompetencí, jakož i vysoce kvalitní informatiky nebo informatického myšlení. Komise má v úmyslu zejména:
 - a) usnadnit reformy členských států prostřednictvím unijních nástrojů, jako je Nástroj pro technickou podporu, a to i usnadněním výměn informací o vnitrostátních přístupech k rozvoji digitálních dovedností a kompetencí, jakož i dovedností souvisejících s informatikou nebo informatickým myšlením. Komise bude prosazovat využívání a posílení stávajících nástrojů pro hodnocení dovedností, jakož i úspěšné iniciativy týkající se vzdělávání učitelů v těchto oblastech;
 - b) podporovat vysoce kvalitní vzdělávání v oblasti informatiky nebo informatického myšlení v úzké spolupráci s členskými státy a zúčastněnými stranami tím, že budou vypracovány pokyny pro učitele a pracovníky ve výchově a vzdělávání jako dobrovolná nabídka pro členské státy;
 - c) podporovat vzájemné učení a spolupráci s cílem sdílet poznatky v oblasti tvorby, provádění a hodnocení vzdělávacích programů členskými státy prostřednictvím unijních programů, jako je Erasmus+, a nástrojů včetně Evropských rámců digitálních kompetencí pro občany i pracovníky ve výchově a vzdělávání;
 - d) podporovat členské státy při sledování rozvoje digitálních dovedností a kompetencí prostřednictvím jejich účasti v mezinárodních šetřeních (jako je ICILS, PISA, TALIS, PIAAC) a dalších evropských iniciativách (např. Eurograduate), které mohou doplňovat úsilí členských států v oblasti shromažďování údajů.

2. Podporovat excelenci v kurzech pokročilých a specializovaných digitálních dovedností ve vysokoškolském vzdělávání a odborném vzdělávání a přípravě. Komise má v úmyslu zejména:
- a) podporovat členské státy při vytváření příznivých podmínek pro rozvoj pokročilých a specializovaných digitálních dovedností studentů, výzkumných pracovníků a účastníků celoživotního učení, přičemž tyto dovednosti budou na dobrovolné bázi poskytovat vysokoškolské instituce a poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy. Toto poskytování dovedností by probíhalo v mezioborových programech i v programech zaměřených na pokročilé dovednosti v oboru IKT, při zohlednění potřeby trvalého prohlubování těchto dovedností, aby bylo možné držet krok s rychlým tempem inovací, jakož i potřeby zajistit inkluzivnost těchto programů a jejich přístupnost pro různé účastníky vzdělávání;
 - b) nadále podporovat akademickou nabídku pokročilých digitálních dovedností v oblastech digitálních technologií a dalších mezioborových nebo víceoborových oblastech a jejich použití ve strategických odvětvích, která nebyla dostatečně zahrnuta do pracovních programů v rámci Digitální Evropy, jež byly přijaty v předchozí době.
3. Podporovat úsilí v oblasti poskytování digitálních dovedností dospělým. Komise má v úmyslu zejména:
- a) podporovat iniciativy, jako je Pakt pro dovednosti a Koalice pro digitální dovednosti a pracovní místa, s cílem společnými silami nabízet dospělým příležitosti k prohlubování dovedností a ke změně kvalifikace za účelem zlepšení jejich digitálních dovedností;
 - b) podporovat a povzbuzovat rozvoj dostupných kurzů odborné přípravy v oblasti digitálních dovedností, které pokud možno vedou k získání mikrocertifikátů a řeší konkrétní potřeby v oblasti vzdělávání dospělých, například prostřednictvím Nástroje pro technickou podporu a možností financování ze strany Unie. Zvláštní pozornost může být věnována poskytování pokročilých digitálních dovedností zaměstnancům malých a středních podniků;

- c) usnadnit výměnu osvědčených postupů v oblasti digitálních dovedností při vzdělávání dospělých prostřednictvím sítě veřejných služeb zaměstnanosti, Paktu pro dovednosti, pracovní skupiny pro vzdělávání dospělých v rámci Evropského prostoru vzdělávání, národních koordinátorů pro vzdělávání dospělých a dalších příslušných fór.

4. Usnadnit uznávání certifikace digitálních dovedností. Komise provede zejména tyto kroky:

- a) ve spolupráci s členskými státy a zúčastněnými stranami⁵⁴ otestuje a v případě úspěchu zavede Evropský certifikát digitálních dovedností, který by členské státy mohly dobrovolně využívat. Účelem certifikátu by bylo posílit důvěru v certifikaci digitálních dovedností a její přijímání vládami a průmyslovými odvětvími. Pilotní projekt má za cíl určit a otestovat minimální požadavky na kvalitu, které by měl splňovat každý certifikát digitálních dovedností a každý proces certifikace těchto dovedností. Díky Evropskému certifikátu digitálních dovedností by mohl každý evropský občan spolehlivě a transparentně uvést úroveň svých digitálních dovedností odpovídající rámci DigComp;
- b) v úzké spolupráci s členskými státy vypracuje pokyny a usnadní výměnu osvědčených postupů v oblasti posuzování a hodnocení digitálních dovedností a kompetencí;
- c) podpoří orgány příslušné pro zajišťování kvality anebo normalizaci při vytváření mechanismu uznávání certifikace digitálních dovedností, včetně mikrocertifikátů, a bude nadále podporovat členské státy při vytváření podmínek, které by umožnily do roku 2025 automatické vzájemné uznávání těchto digitálních dovedností.

⁵⁴ Zúčastněné strany z oblasti vzdělávání a odborné přípravy, sociální partneři, poskytovatelé certifikace digitálních dovedností.

5. Podporovat úsilí zaměřené na zvýšení počtu a rozmanitosti odborníků v oboru IKT. Komise má v úmyslu zejména:
- a) v úzké spolupráci s členskými státy navázat na prohlášení o *závazku týkajícím se žen v digitálním odvětví* s cílem dále povzbuzovat ženy, aby hrály aktivní a významnou úlohu v odvětví digitálních technologií, a podporovat rozvoj pokročilých digitálních dovedností žen a jejich profesní dráhu v digitálním odvětví;
 - b) podporovat členské státy při prosazování genderově citlivé výuky digitálních dovedností v primárním a sekundárním vzdělávání určením inovativních rozšiřitelných výukových postupů s cílem řešit institucionální a kulturní překážky, které brání ambicím dívek a jejich přístupu ke studiu a pracovní dráze v oboru IKT v Unii;
 - c) zachovat a v případě potřeby posílit úsilí o digitální začlenění a současně zajistit, aby všichni jednotlivci a komunity, včetně nejvíce znevýhodněných skupin (například zranitelných a sociálně a ekonomicky znevýhodněných skupin, osob se zdravotním postižením a osob žijících ve venkovských a odlehlých oblastech), mohli přispívat k digitální transformaci a mít z ní prospěch.

6. Sledovat pokrok, šířit osvědčené postupy a zintenzivnit interakci se zúčastněnými stranami. Komise má v úmyslu zejména:

- a) sledovat pokrok v provádění tohoto doporučení s přihlédnutím ke strategiím či strategickým přístupům členských států včetně konkrétních výsledků a dopadů na poskytování digitálních dovedností a kompetencí. To by mělo probíhat v rámci Evropského prostoru vzdělávání a jeho Monitoru vzdělávání a odborné přípravy a jako součást zpráv členských států v rámci digitální dekády, aniž by se zvýšila jejich administrativní zátěž;
- b) posílit mezinárodní spolupráci v oblasti digitálního vzdělávání a dovedností a kompetencí;
- c) přezkoumávat pokrok dosažený při provádění tohoto doporučení a nejpozději pět let od jeho přijetí podat Radě zprávu.

V Bruselu dne

Za Radu

předseda/předsedkyně
